

АНДРІЙ ГНАТИШИН – ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

УДК 78.09(477)

Степан Дацюк, заслужений працівник культури України, професор,

декан музично-педагогічного факультету
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

АНДРІЙ ГНАТИШИН – ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Стаття присвячена висвітленню хорової творчості відомого українського композитора і диригента Андрія Гнатишина.

Ключові слова: Андрій Гнатишин, диригент, хор, музична творчість.

Літ. 17.

Постановка проблеми. Ім'я Андрія Гнатишина, видатного композитора, довголітнього диригента хору церкви Св. Варвари у Відні, організатора мистецько-культурного життя українців у Австрії, добре відоме серед української діаспори і менш знає на Батьківщині. У його багатогранній діяльності щасливо поєдналися риси композитора, хорового диригента, майстра хорових обробок народних і церковних пісень, громадського діяча. Йому притаманні любов до рідної землі, української пісні. За видатні мистецькі заслуги композитор одержав від австрійського міністерства культури звання професора, від Папи Павла VI – медаль заслуги “Бенемеренти”, а від Віденського Крайового Уряду – “Золотий Хрест Заслуги”. До 80-річчя від дня народження митець одержав від Папи Івана-Павла II титул Лицаря-Командора Ордену Св. Сильвестра-Папи. Ці численні нагороди підтверджують заслуги професора Андрія Гнатишина як композитора, диригента, громадського діяча, який зробив вагомий внесок у популяризацію української музичної культури у світі. Всі вагомі публікації: біографічного плану в упорядкуванні Т. Данник [6], ті, які частково розкривають діяльність композитора і диригента пера Б. Шарка [16], Ю. Плешкевича [14], о. О. Остгайм-Дзеровича [12], статті самого маестро про розвиток музичного мистецтва української діаспори [2; 3] вийшли друком за кордоном. В Україні крім ювілейних концертів та рецензій на них у пресі [9; 13] за останні роки з'явилась друком невелика частка композиторського хорового доробку Андрія Гнатишина під упорядкуванням С. Дацюка [4], Божественна Літургія Св. Івана Золотоустого (з додатками), видана як Бібліотека дитячо-молодіжного хору “Відлуння” Катедрального храму Пресвятої Трійці м. Дрогобич (керівник Н. Бунь) [5], розвідка Н. Самотос [15], стаття про музично-просвітницьку діяльність А. Гнатишина В. Шульгіної [17],

довідники діячів української діаспори М. Бурбана [1] і А. Мухи [11]. Втім, багата і різноманітна творчість Андрія Гнатишина, а передусім хорова, потребує ґрунтовних досліджень і висвітлення.

Мета статті: полягає у розкритті композиторської, диригентської та концертної діяльності Андрія Гнатишина, особливо як керівника хору Української греко-католицької церкви Св. Варвари у Відні.

Виклад основного матеріалу. Андрій Гнатишин народився 26 грудня 1906 року в с. Чижикові біля Львова. Після закінчення Української Академічної Гімназії вивчав філософію в Богословській академії, а згодом музику у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка у Львові. Його вчителями були Станіслав Людкевич, Галина Левицька, Нестор Нижанківський, а також Борис Кудрик, у якого приватно вивчав гармонію, контрапункт і особистість якого вплинула на розвиток молодого музиканта.

Працював як культурний референт філії української громадської організації “Просвіта”, керував хорами у селах Чижикові, Підсоснові, Миклашові, Запитові, Підберезівцях, Зашкові, Винниках. У 1930 році Митрополит Андрей Шептицький, почувши хори під керівництвом ще студента Андрія Гнатишина і побачивши великий талант, призначив йому стипендію на навчання у Новій Віденській консерваторії.

Від 1931 року Андрій Гнатишин навчався у Відні, одночасно розпочавши своє багаторічне керівництво хором Української Католицької Церкви Св. Варвари. Після закінчення консерваторії у 1934 році продовжував брати уроки композиції і вокалу у різних віденських педагогів. Одразу включився в роботу українських товариств “Січ”, “Родина”, “Громада”, “Єдність”. Тут видавались газети й журнали, щорічно святкували шевченківські дні, ставились вистави, виступали церковний і світський хори під керівництвом Андрія Гнатишина. В архіві

АНДРІЙ ГНАТИШИН – ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

композитора збереглась його “В’язанка стрілецьких пісень” для хору в супроводі двох скрипок і фортепіано, яка виконувалась у 1933 році у програмі святочної академії до річниці незалежності Західної України. Пізніше в рамках цих вечорів стали звучати музично-просвітницькі реферати. Андрій Гнатишин виступав з доповідями про творчість Миколи Лисенка, Олександра Кошиця, Миколи Леонтовича та ін., відбувались академії на честь Івана Франка, Маркіяна Шашкевича, Лесі Українки, митрополита Андрея Шептицького, кардинала Йосипа Сліпого, з нагоди 100-річчя академічного товариства “Січ” у Відні. У 1936 році А. Гнатишин одружився зі співачкою свого хору Євгенією Мороз, з якою виховав трьох дітей – Віру, Ігоря і Любу.

У роки другої світової війни А. Гнатишин жив у Берліні і керував хором української церкви. Після повернення до Відня був диригентом хору сербської церкви Св. Сави і російської церкви Св. Миколая, а від 1956 року і до останніх днів життя керував хором української церкви Св. Варвари у Відні.

Варто зазначити, що від 30-х років ХХ ст. церква Св. Варвари у Відні була центром української культури в Австрії. У публікації про історію цієї церкви А. Гнатишин писав, що вона “разом із семінарією була переважним релігійним і культурним осередком, у якому все живим живчиком було українське життя, а одночасно була найкращим лучником між Сходом і Заходом, між культурою і творчістю Відня і цілого Заходу, з другого боку” [2, 134].

У 1956 році Відень остаточно залишили радянські війська та армія союзників. З поступовим налагодженням суспільного і національного життя української громади почали відновлювати роботу українські товариства, традиційними знову стали святкування релігійних свят, пам’ятних дат, оживала церква Св. Варвари. Андрій Гнатишин з радістю повернувся до праці з хором Української греко-католицької церкви Св. Варвари. Розпочався цілий ряд концертів і виступів у церквах та концертних залах Австрії для популяризації української музичної культури. 15 квітня 1956 року стало днем культурного відродження хору церкви Св. Варвари у Відні. Тоді українці Відня вшановували пам’ять Тараса Шевченка. В цій урочистості брала участь відома оперна співачка Іра Маланюк, кращі місцеві виконавці-українці – Дарія Каранович, Богдан Бережницький, Вільгельм Баран. Особливу увагу публіки привернув виступ хору під орудою композитора і диригента А. Гнатишина.

Кожної неділі й під час свят хор церкви брав участь у Літургіях, звеличував богослужбовий обряд своїм співом. Як згадував диригент А. Гнатишин “управа хору постановила ще одне дуже важливе завдання: показати нашу музичну культуру і церковну, і світську чужинцям, живучим в Австрії та широкому світові й тим самим зробити добре ім’я нашому українському народові й привити симпатію” [3, 161].

Великого значення надавав Андрій Гнатишин виступам хору церкви Св. Варвари на хвилях австрійського радіо у справі пропаганди української музики. Зроблено записи Літургії та Вечірні, наспівано “Церковні та народні пісні України”, “Воскресні пісні і гаївки”, “Українські коляди”, “Воскресну Утреню” та “Коляди слов’янських народів”. Все це були півгодинні передачі з німецькими поясненнями тексту.

Настоятелі австрійських храмів запрошували священників і хор церкви Св. Варвари до себе, щоб показати український обряд своїм вірним. Хор співав Св. Літургії у великих храмах Відня, Ст. Пельтена, Лінца, Кремса, Айзенштадта, Корнойбурга, Горна, Магтерсдорфа, Амштеттена, кілька разів у Зальцбурзі. Як зазначав А. Гнатишин “великі маси народу цікавилися нашим Богослуженням в центральному соборі Св. Стефана у Відні, де наш хор особливо вславився” [3, 163]. Авторитет церкви Св. Варвари і її хору у Відні був настільки великим, що впродовж років тиждень молитов за спільність християн у Великій кірхе розпочинався саме українською Святою Літургією в обробці А. Гнатишина, збираючи велику кількість віруючих (17.01.1976, 22.01.1977). Високий рівень професіоналізму підтверджує той факт, що хор церкви Св. Варвари запрошували до виступів також і у найпрестижніших залах Відня та інших міст Австрії та Європи. Для розкриття широкої панорами концертного життя колективу вважаємо необхідним подати перелік найважливіших виступів хору:

- українські коляди та народні пісні звучали у залі Віденської консерваторії (1958); Шевченківський вечір, святкування Дня матері у Відні (1958);

- вечір української пісні за участю відомої оперної співачки Іри Маланюк у Відні та концерт на честь Преосв. Архієпископа Івана Бучка в Зальцбурзі (1959);

- концерт українських церковних і народних пісень в залі Моцарта в Концертному домі (Konzerthaus) (27.05.1962);

- концерт у Зальцбурзі з нагоди 1100-річчя приходу слов’янських апостолів Св. Кирила і Мефодія до наддунайських країн; концерт-

АНДРІЙ ГНАТИШИН – ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

академія у Мюнхені, присвячена 50-м роковинам від дня смерті Лесі Українки (07.12.1963);

- святочна академія з нагоди 150-річного ювілею Тараса Шевченка у Віденській консерваторії (08.04.1964);

- святковий концерт на честь Кардинала Йосипа Сліпого у великому залі Італійського культурного інституту, де звучали твори італійських і українських авторів (20.11.1965);

- ювілейний концерт з нагоди 60-річчя професора Андрія Гнатишина у великому залі Віденської консерваторії; концерт з нагоди 100-річчя Першої української державної академічної гімназії у Львові, що відбувся в Томас-залі у Відні; концерт церковної музики з нагоди 100-річчя канонізації Св. Йосафата у залі Моцарта (1967);

- концерт з нагоди 100-річчя Українського академічного товариства “Січ” у великому залі Віденської консерваторії (07.12.1968);

- концерт, присвячений виставці “Східноєвропейське народне мистецтво” у Відні; концерт релігійних псалмів та народних пісень у великому залі Віденської консерваторії; урочистості і спеціальний концерт у залі Брамса в Музичному Товаристві (Musikverein) з нагоди відвідин Відня Кардиналом Йосипом Сліпим (1970);

- концерт української хорової музики у великому залі Віденської консерваторії (08.05.1971);

- концерт церковної музики на конгресі Товариства східно-церковного права у Зальцбурзі (вересень 1971);

- участь хору у святковій академії з нагоди ювілею товариства “Сокіл” у величезному “Штадтхалле” (1972);

- участь хору в святкових програмах у Віденському університеті на вечорах Австрійського товариства церковного права; Шевченківський концерт у великому залі Віденської консерваторії, на якому був присутній віце-прем’єр Австрійської Республіки Рудольф Гойзер (05.05.1973);

- традиційні грудневі концерти українських коляд в Церкві Св. Варвари, у Віденській консерваторії, Томас-залі (1974, 1989 – 94);

- від 1974 року хор церкви Св. Варвари у Відні під керівництвом Андрія Гнатишина щорічно брав участь у Віденському фестивалі “Wiener Festwohen”. Для кращого розуміння змісту українських пісень, короткі переклади чи пояснення німецькою мовою надавав Борис Ямінський. В програмах звучали духовні твори Д. Бортнянського, П. Демущького, К. Стеценка, обробки народних пісень М. Леонтовича, пісні Г. Топольницького, О. Роздольського, духовні і світські хори А. Гнатишина;

- 12 березня 1977 року у великому залі

Віденської консерваторії з нагоди 70-річчя Андрія Гнатишина відбувся концерт з творів ювіляра, в якому взяли участь хор церкви Св. Варвари, солісти Іра Маланюк, Ігор Гнатишин, Люба Гнатишин, Борис Ямінський, Сільвія Отмар-Штайн, Василь Барон (скрипка), Володимир Ратушний (фортепіано); виступ хору у популярній суботній телевізійній програмі (ORF1) відомого австрійського актора Гайнца Конрада, який присвятив цей вечір східній церкві (Відень, 30.04.1977); виступ хору на презентації виставки “Мистецтво східної церкви”, яка відбулась в церкві монастиря Герцогенбурга (Нижня Австрія, 06.05.1977);

- концерт у Мюнхені під час VI з’їзду українців Німеччини (30.08.1980);

- на запрошення президента Австрії д-ра Рудольфа Кірушлєгера у його резиденції в Гофбургу хор відспівав концерт з творів А. Гнатишина та обробок народних пісень (09.04.1980). Неодноразово Президент Австрії був присутній на Св. Літургіях у церкві Св. Варвари, виставках Союзу українських філателістів Австрії (СУФА), концертах хору у різних залах Відня;

- концерт духовної музики на відкритті виставки рукописів та інкунабул “Byzanz und das Abendland” Національної бібліотеки Австрії, розгорнутої у знаменитому Прункзалі (25.05.1981); ювілейний концерт Андрія Гнатишина з нагоди його 75-річчя у великому залі Віденської консерваторії (26.12.1981);

- концерт козацьких пісень з нагоди “300-річчя відсічі Відня – 300-річчя віденської каварні”, в якому віддали шану своєму співвітчизнику Юрію Кульчицькому, герою визволення Відня від турецької облоги (10.09.1983);

- традиційні концерти (вісімнадцятий, 16.12.1984) українських коляд (в обробках А. Гнатишина, К. Стеценка, Д. Котка, Р. Купчинського) в будинку нової Ратуші. Такі концерти відбувалися і у великому залі нової Ратуші й пізніше (07.12.1985; 20.12.1986; 28.12.1987; 26.12.1988; 02.12.1989; 01.12.1990; 01.12.1991);

- 23 січня 1987 року українська громада влаштувала святкову академію та концерт в залі “Bundes landerhaus” з нагоди 80-річчя Андрія Гнатишина;

- участь хору в урочистій Архієрейській Святій Літургії в соборі Св. Петра в Римі, яку відправив Папа Іван Павло II, зведеним українським хором (600 учасників) диригував А. Гнатишин (12.07.1988); 25 вересня 1988 року у центральному соборі Відня Св. Стефана відбулась Архієрейська Свята Літургія, яку відправив Блаженніший Мирослав Іван Любачівський, співав хор під управою А. Гнатишина;

АНДРІЙ ГНАТИШИН – ВИДАТНИЙ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ ТА ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

- концерт хору в м. Грац, де місцевий університет та екуменічний фонд “PRO ORIENTE” організували вечір “Духовної пісні України” (25.04.1990).

За своє життя А. Гнатишин написав сотні творів у різних жанрах. Чимало зроблено композитором в ділянці світської музики. Андрій Гнатишин автор опер “Олена”, “Бабусяна пригода”, “Української сюїти” для симфонічного оркестру, численних п’єс для фортепіано, скрипки, віолончелі, понад 100 пісень для голосу з фортепіано на слова українських та австрійських поетів, а також обробок народних пісень. Понад 200 його оригінальних творів та обробок записані на платівках у виконанні найкращих хорів і солістів Європи, Америки та України [8, 70; 88; 176; 222; 225]. Його твори виконували відомі хори “Думка” з Нью-Йорку під керівництвом Олександра Берника, “Візантійський хор” Мирослава Антоновича, “Гомін” під управою Ярослава Бабуняка, “Веснівка” Квітки Зорич-Кондрацької, капела бандуристів під керуванням Григорія Китастого, видатні солісти, серед яких Іра Маланюк, Михайло Дуда, Галина Андреадіс, Мирослав Скаля-Старицький, Теодор Терен-Юськів.

Відомі його хорові твори “Садок вишневий”, “За байраком, байрак” на слова Т. Шевченка, коломийка “Я музику дуже люблю”, обробки як українських народних пісень “Повій, вітре, на Україну”, “Чорнява молодичка”, “Перепілка”, “Чорна рілля ізорана”, так і пісень січових стрільців “Як ніч землю вкриє”, “Засумуй трембіто”, “Ой видно село”, “Бо війна війною” та ін.

Особливо плідна ділянка творчості в галузі церковної музики. Для потреб церкви Андрій Гнатишин створив 15 Літургій для різних типів хорів, Вечірню, Молебень до Пресвятої Богородиці, Воскресну Утреню, гармонізував багато тропарів, кондаків, прокіменів. Він є автором кантат на честь Владки Ніля Саварина з Канади, патріарха Йосифа Сліпого, гімнів на честь святих, обробок церковних пісень і коляд. Оригінальним твором Андрія Гнатишина є його кантата на текст Івана Франка “Рука Івана Дамаскина”, написана до 120-річчя від дня народження поета.

Все своє життя мріяв Андрій Гнатишин про концерти зі своїх творів в Україні. І нарешті 20 – 21 жовтня 1990 року відбулись авторські вечори композитора в концертному залі ім. С. Людкевича Львівської філармонії. У програмі вечорів звучали його інструментальні твори, хорова духовна музика, обробки народних пісень, кантата “Рука Івана Дамаскина” у виконанні симфонічного

оркестру Львівської філармонії (диригент І. Юзюк), заслуженої хорової капели “Трембіта” (художній керівник М. Кулик), хорових капел “Дударик” (художній керівник М. Кацал), “Заграва” (художній керівник Ю. Антків), капела студентів Львівського політехнічного інституту, солісти Т. Куценко, Л. Гнатишин, Р. Вітошинський, О. Громіш. У жовтні 1994 року концерт з творів композитора відбувся в органному залі Києва, де у виконанні камерного хору імені Б. Лятошинського під керівництвом В. Іконника звучала Служба Божа та обробки народних пісень А. Гнатишина.

Висновки. Перебуваючи у Відні зі студентською хоровою капелою “Gaudeamus” Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, мені, як керівнику цього колективу, випала нагода поспілкуватись зі сином А. Гнатишина – Ігорем, парохом церкви Св. Варвари о. Олександром Остгайм-Дзеровичем, президентом союзу українців Австрії Борисом Ямінським, хористами Марією Остгайм-Дзерович, Генріхом Штайгагеном. У розмовах відчувалось, яку важливу роль відіграла постать Андрія Гнатишина у культурному, мистецькому і духовному житті українців Австрії. Отож, аналіз його творчості, громадської діяльності, публікація та популяризація його творів сьогодні є першочерговим завданням для українського музикознавства.

1. Бурбан М. Хорова культура української діаспори. Навчальний посібник / Михайло Бурбан. – Дрогобич: НВЦ “Каменяр”, 2003. – 94 с.

2. Гнатишин А. Церква Св. Варвари у Відні – місце побуту моців Св. Йосафата колись і тепер / Андрій Гнатишин // Диригент і композитор Андрій Гнатишин: матеріали до біографії / Редактор Тетяна Данник. – Відень, 1994. – С. 134 – 141.

3. Гнатишин А. Хор церкви Св. Варвари у Відні / Андрій Гнатишин // Диригент і композитор Андрій Гнатишин: матеріали до біографії / Редактор Тетяна Данник. – Відень, 1994. – С. 161 – 165.

4. Гнатишин А. Хорові твори / Андрій Гнатишин / Ред.-упор. Степан Дацюк. – Дрогобич: Посвіт, 2010. – 80 с.

5. Гнатишин А. Божественна Літургія Св. Івана Золотоустого (з додатками) / Андрій Гнатишин. – Дрогобич: Бібліотека дитячо-молодіжного хору “Відлуння” Катедрального храму Пресвятої Трійці м. Дрогобич, 2010. – 84 с.

6. Диригент і композитор Андрій Гнатишин: матеріали до біографії / Редактор Тетяна Данник. – Відень, 1994. – 226 с.

7. Зустріч громадянства з композитором проф. Андрієм Гнатишином (Австрія). Буклет. – Львів, 1990. – 27 с.

8. Лисько З. Піонери музичного мистецтва в Галичині / Упор. Володимир Сивошіп. – Львів-Нью-Йорк, 1994. – 144 с.

ХОРОВА ТВОРЧІСТЬ СТЕПАНА СТЕЛЬМАЩУКА

9. Львів'яни вітають Маестро // Молода Галичина. – 1990. – 20 жовтня.

10. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії. – Львів-Вашингтон, 2003. – 287 с.

11. Муха А. Композитори України та української діаспори. Довідник / Антон Муха. – К.: Музична Україна, 2004. – С. 68 – 69.

12. Остгайм-Дзерович О. Українська католицька центральна парохія на Австрію при церкві Св. вм. Варвари у Відні // Зустріч громадянства з композитором проф. Андрієм Гнатишином (Австрія). Буклет. – Львів, 1990. – С. 12 – 14.

13. Пазорій В. Талант дарований Богом // За вільну Україну. – 1990. – 27 жовтня.

14. Пleshкевич Ю. Українсько-католицьке братство Св. вм. Варвари у Відні / Юрій Пleshкевич // Зустріч громадянства з композитором проф. Андрієм Гнатишином (Австрія). Буклет. – Львів, 1990. – С. 15 – 18.

15. Самотос Н. Андрій Гнатишин / Наталія Самотос // Музика. – 1996. – № 6.

16. Шарко Б. Композитор і диригент Андрій Гнатишин / Богдан Шарко // Українське слово (Париж), 1990. – 14 січня. – С. 8 – 11.

17. Шульгіна В. Музично-просвітницька діяльність українського диригента і композитора Андрія Гнатишина в Австрії // Науковий вісник Національної музичної академії ім. П. Чайковського. – К, 2001. – Вип. 17. – С. 276 – 285.

Стаття надійшла до редакції 06.09.2011

УДК 78.087.68.09(477)

Петро Гушоватий, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ХОРОВА ТВОРЧІСТЬ СТЕПАНА СТЕЛЬМАЩУКА

У статті висвітлюється творчість відомого діяча українського хорового мистецтва Степана Стельмащука.

Ключові слова: хорове мистецтво, композитор, диригент.

Літ. 12.

Постановка проблеми. Серед відомих діячів українського хорового мистецтва Прикарпаття у другій половині ХХ століття значне місце посідає знаний диригент-хормейстер, музикант-педагог, вчений-фольклорист, дослідник-музикознавець, активний подвижник на ниві української культури, засновник і керівник відомої в Україні та за її межами народної чоловічої хорової капели “Бескид” Степан Ількович Стельмащук. Авторські композиції, народні пісні в його обробках у виконанні відомих хорових колективів та ансамблів України і нині милують слух численних шанувальників українського вокально-хорового мистецтва. Багато учнів С. Стельмащука плідно працюють на ниві української музичної культури по всій Україні і далеко за її межами. Разом з тим багатогранна діяльність цієї непересічної особистості ще не отримала належного висвітлення у наукових дослідженнях.

Мета статті полягає в тому, щоб познайомити широке коло читачів, науковців, педагогів-музикантів з життям і діяльністю Степана Стельмащука.

Виклад основного матеріалу. Степан Ількович Стельмащук народився 8 жовтня 1925 року в селі Скородинці Чортківського району на Тернопільщині. Його батьки Анна й Ілько –

селяни хліборобського роду, в яких були ще син Павло і донька Галина. Вихованню майбутнього мистця сприяла атмосфера національно свідомої сім'ї: брат керував хорами (мав добрий голос), грав на кількох музичних інструментах, складав пісні, сестра – брала участь в аматорському просвітянському русі. Вчився Степан у сільській школі з польською мовою навчання. 1939 року вступив до спортивного товариства “Сокіл”, у липні 1941 – став членом чоти організованого тоді Українського Війська (УВ). Пізніше – Українського Освітнього Товариства (УОТ) та “Відродження”. Тоді ж, в період німецької окупації, закінчив бухгалтерські курси при Чортківській торговельній школі.

У травні 1944 року був прикликаний до лав Радянської армії – служив рядовим на теренах Росії, Білорусії, Польщі, Німеччини.

Демобілізувався у 1949-му. Після демобілізації навчався у Чортківській вечірній школі, згодом у Львівському музичному училищі. Протягом 1954 – 1959 років – студент диригентсько-хорового факультету Львівської консерваторії імені М. Лисенка, де його наставниками з фаху були знамі педагогі Володимир Василевич, згодом – Михайло Антків.

Кар'єра Стельмащука-педагога починається з вересня 1957 року, коли його запрошено на